

La Comédiathèque

Ikkuna vastapäätä

Jean-Pierre Martinez

comediatheque.net

Tämä teksti on saatavilla ilmaiseksi luettavaksi.
Huomio! Kaikki julkiset esitykset, olivatpa ne ammatti- tai harrastajateatterin esityksiä, edellyttävät tekijän ennakkolupaa. Ota yhteyttä Jean-Pierre Martineziin ja pyydä lupa hänen teostensa esittämiseen:
<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Ikkuna vastapäätä

Jean-Pierre Martinez

Käännös ja sovitus: tekijä

Iäkäs romaanikirjailija on itsemurhan partaalla, kun hänen kotiinsa ilmestyy nuori nainen, joka väittää kadottaneensa kissansa. Vierailu muuttaa hänen elämänsä...

Henkilöt

Aleksi

Madison

Helsinkiläisen kerrostaloasunnon olohuone. Boheemi tunnelma. Pienellä kirjoituspöydällä on vanha kirjoituskone ja muutama kansio. Aleks, kuusikymppinen tai vanhempi kirjailija, saapuu harkitun rennosti pukeutuneena. Hänellä on kädessään hirttosilmukalle solmittu köysi. Hän katsoo kattoon ja nousee sitten tuolille, ilmeisesti etsiäkseen paikkaa, johon köyden voisi kiinnittää. Sopivaa kohtaa ei tunnu löytyvän, ja hän laskeutuu alas. Hän istuu kirjoituspöydän ääreen ja huokaisee väsyneesti. Hän avaa laatikon, ottaa esiin savukeaskin ja nostaa savukkeen huulilleen. Sytyttämisen sijasta hän laskee sen pöydälle ja ottaa laatikosta pistoolin. Hän katsoo asetta pitkään. Ovelle koputetaan hiljaa. Ajatuksiinsa vaipuneena hän ei kuule. Hän painaa pistoolin piipun ohimolleen. Ovelle koputetaan uudelleen, hieman kovempaa. Hän ei vielääkään reagoi. Hän epäröi liipaisimen painamista. Hän sulkee silmänsä... Silloin nuori nainen ilmestyy yhtäkkiä hänen eteensä. Hän on Madison, parikymppinen tai kolmekymppinen opiskelija, melko klassisesti pukeutunut.

Madison (huutaen) – Ei!

Alexi säpsähtää. Hän ponnahtaa pystyyn ja tähtää aseella Madisonia.

Alexi – Yksikin liike, niin kuolette!

Madison – Älkää ampuko, pyydän!

Alexi – Kädet ylös!

Nuori nainen nostaa heti kätensä.

Madison – Näettehän, ettei minulla ole asetta... Laskekaa nyt aseenne, olkaa kiltti.

Kun Alexi huomaa naisen vaikuttavan vaarattomalta, hän laskee pistoolin.

Alexi – Mitä helvettiä te täällä teette? Ja miten te edes pääsitte sisään?

Madison – Selitän kaiken... Antakaa minun ensin vetää henkeä...

Alexi – Oletteko te järjiltänne! Olin saada sydänkohtauksen!

Madison – Anteeksi, ovi oli raollaan ja...

Alexi – Ja te piditte sitä kutsuna tulla kotiini...?

Madison – En, mutta...

Alexi – Mitä te haluatte? Ryöstää minut? Täällä ei ole mitään arvokasta, uskokaa pois.

Madison – Olen teidän naapurinne.

Alexi – Naapuriasunnosta? Siellä asuva nainen on kahdeksankymppinen...

Madison – Vastapäättä... (Osoittaa kuvitteellista ikkunaa yleisön suuntaan.) Tuo ikkuna on minun asuntoni ikkuna.

Alexi – Vastapäättä? Sehän on ollut tyhjillään vuosia.

Madison – Ei enää.

Aleksi – Hyvä on... Ja sitten?

Madison – Kissani on kadonnut... Ette kai ole sattumalta nähnyt sitä? Tai ehkä ottaneet sen sisään... Jos sekin tuli tänne kutsumatta...

Aleksi – Enpä ole. Kissallanne on ilmeisesti paremmat käytöstavat kuin teillä...

Madison näyttää hyvin huolestuneelta.

Madison – Se katosi kaksi päivää sitten. Olen laittanut ympäri naapurustoa ilmoituksia, joissa on sen nimi ja kuva. Ettekö ole nähnyt niitä?

Aleksi – Käyn hyvin harvoin ulkona... enkä muutenkaan katsele sellaisia ilmoituksia. Enkä minä kissoja kovin hyvin toisistaan erota...

Madison kävelee muutaman askeleen huoneessa.

Madison – Tofu! Tofu!

Aleksi – Mikä teitä vaivaa, kun huudatte noin? Oletteko te sairas?

Madison – Sen nimi on Tofu.

Aleksi – Kissan nimi on Tofu? Te pilaillette...

Madison – En lainkaan. Miksi?

Aleksi – Hyvä on. Kissan nimi on Tofu, eikä se ole tullut kotiin kahteen päivään. Ei kai se nyt niin vakavaa ole?

Madison – Totta kai se on vakavaa! Jos en löydä sitä pian, se kuolee... Se on sisäkissa, ymmärrättehän. Se ei osaa elää ulkona vapaana.

Aleksi – Ikävä kuulla. Minun nuoruudessani kissat asuivat maalla. Tai korkeintaan talossa, jossa oli iso piha. Ne metsästivät hiiriä päivät pitkät ja tulivat kotiin vasta, kun eivät saaneet saalista, jotta niille annettaisiin ruokaa, niitä silitettäisiin vähän ja ne saisivat nukkua sohvalla...

Madison – Tämä kissa ei syö hiiriä. Se on kasvissyöjä.

Aleksi – Anteeksi mitä?

Madison – Minä en syö lihaa, eikä kissanikaan.

Aleksi – Mitä se sitten syö?

Madison – Nappuloita! Kasvisnappuloita, niin kuin minäkin.

Aleksi – Syöttekö tekin nappuloita?

Madison – Joskus. En tietenkään kissanruokaa.

Aleksi – Kasvissyöjäkissa... En tiennyt, että sellaisia on olemassakaan. Siksikö sen nimi on Tofu...?

Madison – Niin... ja se on muutenkin vähän tohelo.

Aleksi – Ja lihasta luopuminen oli tietysti ihan sen oma päätös...?

Madison – Ei se ainakaan ole valittanut.

Aleksi – Luuletteko te, että sirkuksissa tiikereille ja leijonillekin syötetään nykyään kasvisnappuloita?

Madison – En tiedä... Vastustan joka tapauksessa eläinten käyttämistä sirkuksissa.

Aleksi – Mutta ette kissojen pitämistä kerrostaloasunnossa...

Madison – Tästä päätellen teillä ei ole lemmikkejä.

Aleksi – Ei. Inhoan koko ajatusta lemmikkieläimistä. Ja kesyttämistä ylipäänsä. (*Uhkaavasti.*) Minä itse olen pysynyt villinä.

Madison ei vaikutu lainkaan vaan katselee huonetta ympärillään.

Madison – Ette siis ole nähnyt kissaani?

Aleksi – En ole nähnyt vegaanikissaanne. Ja jos sallitte, tämä absurdi keskustelu on minusta kestänyt jo aivan tarpeeksi.

Madison jähmettyy äkkiä.

Madison – Hiljaa!

Aleksi – Anteeksi?

Madison – Ettekö kuullut maukumista?

Aleksi – Maukumista? En lainkaan. Mutta kuuloni alkaa kyllä vähän heiketä. Kun tulette minun ikääni, huomaatte, ettei se ole pelkästään huono asia. Varsinkin jos naapurit ovat meluisia...

Madison – Minä en pidä mitään meteliä. Olen asunut suoraan teitä vastapäätä jo yli kuukauden, ja te luulitte asunnon olevan yhä tyhjillään.

Aleksi – Hyvä. En ole huomannut teitä, ja toivon tilanteen pysyvän sellaisena. Jos teillä ei ole muuta asiaa, antakaa minun jatkaa omia puuhiani ja menkää etsimään kissaanne.

Madison – Selvä. En häiritse teitä enää.

Aleksi – Kiitos.

Madison on lähdössä mutta pysähtyy.

Madison – Mutta... minusta tuntuu pahalta jättää teidät tuohon tilaan.

Aleksi – Mihin tilaan?

Madison – No... Kun tulín sisään, te olitte juuri...

Aleksi – Mitä?

Madison – Ette näyttänyt voivan kovin hyvin.

Aleksi – Mikä saa teidät ajattelemaan niin?

Madison – Teillä oli pistooli ohimolla.

Aleksi katsoo yllättyneenä pistoolia, jota pitää yhä kädessään.

Aleksi – Ai tämä... Entä sitten?

Madison – No... vaikutatte vähän... masentuneelta.

Aleksi – Masentuneelta? Kuulkaahan, neiti. Kun minä olin teidän ikäisenne, meidän sukupolvemme tunnuslause oli: elä nopeasti, kuole nuorena ja jätä kaunis ruumis. Kuulostaako tutulta?

Madison – James Dean...

Aleksi – Me harrastimme seksiä ilman kondomia, ajoimme moottoripyörällä ilman kypärää ja käytimme kaikenlaisia kiellettyjä aineita, joiden koostumuksesta kenelläkään ei ollut aavistustakaan... Viisikymmentä vuotta myöhemmin ne harvat kaltaiseni vanhukset, jotka selvisivät siitä siunatusta ajasta hengissä, marssivat kaduilla, koska pelkäävät rokotuksia... Ja minun pitäisi muka olla masentumatta?

Madison – Ymmärrän...

Aleksi – Ette te ymmärrä. Jos teillä on epäonni elää minun ikäisekseni, sitten ymmärrätte. Vanhuus on haaksirikko.

Madison – De Gaulle...

Aleksi – Chateaubriand sanoi sen ennen häntä... Mutta olette oikeassa. Vanheneminen on siirtymistä Nuoresta kapinallisesta suoraan hautantakaisiin muistelmiin.

Madison – Kauniisti sanottu.

Aleksi – Niin... Ongelma on, että nykyään nuoret käyttäytyvät jo valmiiksi kuin vanhukset.

Madison – Eikö nuoriso ole kaikkina aikoina halunnut muuttaa maailmaa?

Aleksi – Nykyinen nuoriso ei halua muuttaa maailmaa. Se haluaa vain pelastaa planeetan. Eikä sekään kovin hyvältä näytä...

Madison – Entä te? Onnistuitteko muuttamaan maailmaa?

Aleksi – En. Mutta ainakin meillä oli hauskaa.

Madison – Ette te näytä enää paljon nauravan...

Aleksi – Ettekä tekään. Muuten ette eläisi parisuhteessa kissan kanssa...

Madison – Enpähän ainakaan ole yksin.

Aleksi – Ja uskotteko tosissanne pelastavanne planeetan syöttämällä tuolle viattomalle lihansyöjälle kasvisnappuloita?

Madison – En tiedä... Mutta jos maailmaa haluaa muuttaa, ensin pitää kai pelastaa planeetta. Mitä järkeä olisi tehdä vallankumous Titanicilla?

Aleksi – Joka tapauksessa kadehdin kaikkia niitä minun sukupolveni ihmisiä, jotka kuolivat ennen kolmeakymppiä. Kuvitelkaa Jimi Hendrix ja Janis Joplin vanhainkodissa pohtimassa rokotusten mahdollisia riskejä Scrabble-pelien välissä... Mieluummin kuolisin kuin näkisin sen.

Madison – Älkää nyt puhuko noin...

Aleksi – Valitettavasti kirjallisuus ei ole kovin rock'n'rollia. Kirjailijat kuolevat useimmiten sänkyynsä.

Madison – Oletteko te kirjailija?

Aleksi – Se ei kuulu teille... En edes tiedä, miksi puhun tästä kanssanne. Enhän tunne teitä. Ja mitä te muuten vielä teette täällä?

Hän panee pistoolin takaisin laatikkoon.

Madison – Olisitte voinut vahingoittaa itseänne...

Aleksi – Olisin voinut tappaa teidätkin... Kun tunkeutuu luvatta toisen kotiin, siinä on aina omat riskinsä. Olisin vedonnut hätävarjeluun, ja ehkä olisin selvinnyt ilman tuomiota... (*Madison näyttää äkkiä heikolta. Aleksi huomaa sen ja huolestuu.*) Oletteko kunnossa?

Madison – Anteeksi... se menee ohi. Saisinko lasin vettä?

Hän epäröi hetken.

Aleksi – Istukaa hetkeksi. Haen teille vettä.

Hän poistuu. Madison virkistyy heti ja käyttää tilaisuuden hyväkseen katsellakseen huonetta tarkemmin. Hän ottaa kirjoituspöydältä kehystetyn naisen valokuvan ja tutkii sitä. Hän laskee sen kiireesti takaisin, kun Aleksi palaa vesilasin kanssa ja ojentaa sen hänelle.

Madison – Kiitos...

Hän ottaa lasin ja juo sen yhdellä kulauksella.

Aleksi – Parempi?

Madison – Kyllä, kiitos...

Aleksi yrittää pehmentää käytöstään.

Aleksi – Anteeksi tämä vastaanotto... En ole enää kovin tottunut vieraisiin.

Madison – Asutteko tekin yksin?

Aleksi – Näkyykö se noin selvästi?

Madison – Sen perusteella, mitä juuri sanoitte, arvelen ettei teillä ole lapsiakaan.

Aleksi – Mikä saa teidät ajattelemaan, ettei minulla ole lapsia?

Madison – Onko teillä?

Aleksi – Ei... Ja kun katson nykymaailmaa, olen siitä melkein helpottunut.

Madison – Niin...

Aleksi – Jos haluatte pelastaa planeetan, eikö pitäisi aloittaa siitä, että lakataan tekemästä lapsia?

Madison – Mutta... pelastetaanko ihmiskunta sillä, ettei enää synnytetä ihmisiä?

Aleksi – Ja kun ajattelee, että Suomi on luultavasti yksi maailman parhaista maista asua...

Madison – Niin. Siksi päätinkin muuttaa tänne.

Aleksi – Ette siis ole suomalainen?

Madison – Nimeni on Madison. Olen amerikkalainen.

Aleksi – Puhutte silti täydellistä suomea, eikä teillä ole edes aksenttia...

Madison – Isoäitini on suomalainen. Hän opetti minulle suomea. Tulin Helsinkiin opiskelemaan kirjallisuutta Helsingin yliopistossa.

Aleksi – Ja silkkaa sattumaa tietenkin, että osuite juuri minun tielleni... Madison.

Madison – Teidän nimenne on Aleksi, eikö niin?

Aleksi – Mistä tiedätte?

Madison – Näin nimenne alakerran postilaatikossa. Aleksi Edelfelt... Oletteko sukua...

Aleksi – Albert Edelfeltille? En lainkaan.

Madison – Kirjailija Aleksi Edelfeltille!

Aleksi – Olette amerikkalainen ja tunnette Aleksi Edelfeltin... jonka suomalaiset itse ovat jo melkein unohtaneet.

Madison – Liioittelette. Kaikki tuntevat Aleksi Edelfeltin. Ja hänen maineensa on levinnyt kauas Suomen rajojen ulkopuolelle. Ainakin niiden keskuudessa, jotka ovat kiinnostuneita kirjallisuudesta. No?

Aleksi – Niin... Minähän se olen.

Madison – Ei voi olla totta! Aleksi Edelfelt, tuo myyttinen kirjailija, joka kirjoitti useita 1900-luvun suomalaisen kirjallisuuden merkkiteoksia!

Aleksi – Jos te niin sanotte...

Madison – Salaperäinen kirjailija, joka elää nykyään erakkona, ei ole julkaissut mitään vuosiin ja kieltäytyy kaikista haastatteluista... Oletteko te todella hän?

Aleksi – Jokin kertoo minulle, että tiesitte sen jo ennen kuin tunkeuduitte kotiini. Olenko väärässä?

Madison epäröi hetken.

Madison – Ette. Myönnän sen.

Aleksi – Keksittekö siis koko kissatarinan saadaksenne minulta haastattelun?

Madison – Kissa on oikeasti kadonnut, vannon sen. Mutta on myös totta, että kun muutin juuri teitä vastapäätä, minulla oli kyllä taka-ajatus.

Aleksi – Vuokrasitteko tarkoituksella vastapäisen asunnon voidaksenne vakoilla minua?

Madison – Vakoilla? En tietenkään! Ihailen suuresti tuotantoanne. Kun tulin Helsinkiin, yritin saada teihin yhteyttä. Agenttinne ilmoitti, ettette halua tavata ketään.

Aleksi – Mitä kohtaa siitä lauseesta ette ymmärtänyt?

Madison – Ylitin Atlantin siinä toivossa, että saisin tavata teidät. Etsin asuntoa, ja kun vastapäinen asunto sattui olemaan vuokralla, tartuin tilaisuuteen.

Aleksi – Olette täysin hullu! Jos ette jätä minua rauhaan, teen teistä ilmoituksen häirinnästä. Ja mitä te minusta oikein haluatte? Oletteko toimittaja?

Madison – Olen opiskelija, kuten sanoin. Tein New Yorkissa maisterintutkielmani tuotannostanne. Sitten päätin tulla Helsinkiin jatkamaan tutkimusta, koska useimpien romaanienne tapahtumapaikka on tämä kaupunki. Meille amerikkalaisille Helsinki on eksoottinen pohjoinen pääkaupunki.

Aleksi – Ja tällaisilla kliseilläkö aiotte valaista tuotantoni salattuja merkityksiä?

Madison – Haluatteko kuulla tutkielmani nimen?

Aleksi – En.

Madison – "Poissaolon hahmo Aleksi Edelfeltin romaanimailmassa."

Aleksi – Olette ymmärtänyt kaiken. Useimmissa ihmisissä pidän eniten heidän poissaolostaan. Teidän kohdallanne erityisesti. Siksi pyydän teitä lähtemään.

Madison – Kun tutkii elossa olevaa kirjailijaa, on luonnollista haluta tavata hänet. Oppia tuntemaan hänet hieman paremmin. Ja kun tuntee hänen elämänsä paremmin, ymmärtää ehkä myös hänen teoksiaan.

Aleksi – Virhe. Uskokaa minua. Teoksia kannattaa tutkia tietämättä tekijästä mitään. Monet suuret kirjailijat olivat elämässä varsin pieniä ihmisiä. Joskus suorastaan paskiaisia. Sama pätee taiteilijoihin ja tiedemiehiin. Niin se vain on. Nerot harvoin kestävät lähempää tarkastelua... Vaikka en minä itseäni nerona pidä, älkää huoliko.

Madison – Ymmärrän vaatimattomuutenne, mutta silti... Yksinoikeushaastattelu Kallion kronikoiden kirjoittajan kanssa kruunaisi tutkimustyöni.

Aleksi – Oletteko lukenut sen?

Madison – Juuri se romaani sai minut haluamaan Helsinkiin opiskelemaan. Minusta se on paras kirjanne.

Aleksi – Se ei silti myynyt parhaiten.

Madison – Oletan, että siinä on paljon omaelämäkerrallista.

Aleksi – Sanoin jo. Sillä ei ole lukijalle mitään merkitystä.

Madison – Entä se salaperäinen käsikirjoitus, jota teidän sanotaan kirjoittaneen jo vuosia...?

Aleksi – En kirjoita yhtään mitään. Kustantajani ylläpitää tuota legendaa, jotta minua ei unohdetai aivan kokonaan ja vanhoja kirjojani myytäisiin edes vähän. Joka tapauksessa en anna haastattelua. En teille enkä kenellekään. (*Hän lähestyy Madisonia uhkaavasti.*) Ja nyt ulos!

Madison ei lähde, vaan asettuu häntä vastaan.

Madison – En!

Aleksi näyttää yllättyvän hänen päättäväisyydestään.

Aleksi – Mitä tarkoittatte, ette?

Madison – En anna teidän tappaa itseänne ennen kuin annatte minulle haastattelun. Olisin voinut vaikka uida Atlantin yli saadakseni sen!

Aleksi – Menkää sitten takaisin polkuveneellä, jos huvittaa. Ei kuulu minulle.

Madison näyttää jälleen pyörtyvän.

Aleksi – Tämä on jo toinen kerta, kun olette pyörtymäisillänne silmieni edessä... Luette liikaa romanttisia romaaneja, neiti. Nykyään naiset eivät enää pyörri joka käännteessä heti kun joku sanoo vastaan. Paitsi ehkä teatterissa.

Madison – En minä esitä, uskokaa pois.

Aleksi epäröi.

Aleksi – Haluatteko, että soitan ambulanssin?

Madison – En, mutta minun täytyy istua hetkeksi.

Aleksi – Ja sen jälkeen lähdette?

Madison – Lupaan.

Madison istuu ja tasailee hengitystään.

Aleksi – Olette jo saanut lasin vettä... Haluatteko konjakkia?

Madison – Yritätkö te tappaa minut?

Aleksi – Nyt on jo myöhäistä. Minun olisi pitänyt ampua teidät heti. Silloin olisin voinut vedota hätävarjeluun. Nyt en enää voisi väittää, ettei teko ollut ennalta harkittu...

Madison – Miksi teillä on pistooli kotona?

Aleksi – Alun perin sen piti pitää häiriköt loitolla. Ilmeisesti se ei riitä.

Madison – Vaikka olette vähän ihmisvihaaja, kuten monet kirjailijat... Kaikkihan me tarvitsemme seuraa, emmekö?

Aleksi – Arvaan jo, että aiotte ehdottaa minulle kissaa. Haluatteko päästä omastanne eroon?

Madison – Eikö yksinäisyys koskaan paina?

Aleksi – Yksinäisyys... Se on kuin kahvi. Aluksi vähän kitkerää. Sitten siihen tottuu. Lopulta siitä oppii pitämään. Ja sen jälkeen ilman sitä ei enää pärjää.

Madison – Teidän pitäisi julkaista aforismikokoelma. Se myisi varmasti hyvin.

Aleksi – Ja mitä muka tarkoittaa, ettei ole yksin? Että elää parisuhteessa ja toistaa samoja latteuksia vuodesta toiseen? Näkee perhettä tai ystäviä silloin tällöin ja varoo tarkasti kaikkia tärkeitä aiheita, joista voisi tulla riitaa? Tapaa naapurin rappukäytävässä ja puhuu säästä? Juttelee kissalleen aivan kuin se ymmärtäisi?

Madison – Kun kirjoitatte, puhutte kuitenkin jollekulle.

Aleksi – Juuri siksi lopetin kirjoittamisen.

Madison – En usko teitä.

Aleksi – En pyydä teitä uskomaan. Pyydän jättämään minut rauhaan.

Madison – Ettekö siis suostu haastatteluun?

Aleksi – Minulla ei ole enää mitään sanottavaa. Vielä pahempaa: minulla ei ole enää ketään, jolle puhua. Joinakin päivinä en viitsi edes puhua itselleni.

Madison – Se on surullista...

Aleksi – Sellaista elämä on. Ja tavalla tai toisella minun elämäni alkaa olla lopussa.

Madison – Ehkä minunkin.

Aleksi – Olette neljäkymmentä vuotta minua nuorempi. Voisin olla isänne.

Madison – Tai jopa isoisänne.

Aleksi – Kiitos täsmennyksestä. Hyvin ystävällistä. Joka tapauksessa teidän elämänne on vasta alussa.

Madison – Niin... mutta se saattaa loppua pian.

Aleksi – Mitä tarkoitatte?

Madison – Minulla on sydänsairaus. Lääkärien mukaan minulla on enää muutama vuosi elinaikaa. Ehkä vain muutama kuukausi. Siksi tulin Suomeen toteuttamaan viimeisen unelmani. Tapaamaan teidät.

Aleksi järkyttyy silminnähden.

Aleksi – Mitä tarkoitatte, sydänsairaus?

Madison – Minulla on synnynnäinen sydänvika. Sydämeni on liian heikko. Se voi pettää milloin tahansa.

Aleksi – Siksikö teille tulee noita heikotuskohtauksia?

Madison – Pienikin järkytys saa sydämeni hakkaamaan, ja se voi lakata lyömästä.

Aleksi epäröi hetken.

Aleksi – Älkää vain sanoko, että keksitte tämän tarinan, jotta en uskaltaisi suututtaa teitä... ja joutuisin siis suostumaan haastatteluun.

Madison – Valitettavasti en.

Aleksi – Olen pahoillani.

Madison – Eihän se teidän syyne ole.

Aleksi – Ei, mutta mikä ironia. Minä olen vanha, mikään ei enää kiinnosta ja mietin elämäni päättämistä... Te olette nuori, koko elämä edessänne, ja silti sydämenne pettää.

Madison – En voi sille mitään. Mitä hyötyä olisi kapinoida?

Aleksi – Ja silti hymyilette.

Madison – Ajattelen, että ehkä juuri viimeiset kuukauteni ovat elämäni kauneimmat.

Aleksi – Teidän elämänilonne masentaa minua. Ettekö te koskaan epäile mitään?

Madison – Minulla ei ole enää aikaa epäillä. Siksi tunkeuduin tänne...

Tauko.

Aleksi – Eikö mitään toivoa siis ole?

Madison – On. Sydämensiirto. Mutta ensin pitäisi löytää luovuttaja...

Aleksi – Voisin antaa teille omani. En minä sillä enää mitään tee... Tapan itseni ja lahjoitan teille elimeni.

Madison – Pelkään, ettei se ole ihan niin yksinkertaista. Varsinkaan sydämen kanssa. Sydämiä ei ole kahta niin kuin munuaisia tai keuhkoja...

Aleksi – Kivekset...

Madison – Sydämenluovuttajan pitää olla aivokuollut...

Aleksi – Aivokuollut? Joskus mietin, olenko minä jo valmiiksi. Niin kuin aika moni muukin ympärilläni...

Madison – Luovuttajan täytyy olla kuollut, sydämen hyvässä kunnossa ja sydän pitää voida irrottaa ja siirtää hyvin nopeasti. Valitettavasti sellaisia tilanteita tulee harvoin. Ja siirtoa odottavien potilaiden lista on pitkä.

Aleksi – Kiinassa kuulemma otetaan elimiä kuolemaantuomituilta. Sehän on paljon käytännöllisempää. Ensin sovitaan siirron päivämäärä ja vanki teloitetaan samana päivänä.

Madison – Sehän on hirveää...

Aleksi – Niin, mutta sillä tavalla vastaanottaja ehtii lentää rauhassa paikalle Euroopasta tai Yhdysvalloista. Jotkut käyvät samalla vähän turistina. Eihän se tietenkään ilmaista ole. En tiedä, mitä sydän Kiinassa nykyään maksaa. Oletteko selvittänyt?

Madison – En...

Aleksi – Internetistä se varmaan löytyisi helposti.

Madison – Kiitos vain.

Aleksi – Anteeksi. Ei tästä pitäisi vitsailla... ainakaan teidän kanssanne. Mutta huumori on kai viimeinen asia, joka meille jää.

Madison – Niin...

Aleksi – Vaikka se, mitä juuri kerroin, ei valitettavasti ole mikään vitsi.

Madison – Kuolisin mieluummin kuin eläisin kuolemaantuomitun sydämellä. En edes teidän sydämellänne. No?

Aleksi – No mitä?

Madison – Oletteko todella niin julma, että annatte minun lähteä toteuttamatta unelmaani?

Aleksi – Te ette taida luovuttaa kovin helposti.

Madison – Otan sen kohteliaisuutena.

Aleksi – Mutta mistä minä tiedän, ettette valehtele?

Madison – Kuka keksisi tällaisen tarinan vain saadakseen haastattelun kirjailijalta, jonka kaikki ovat jo unohtaneet?

Aleksi – Vihdoinkin myönnätte, että kaikki ovat unohtaneet Aleksi Edelfeltin.

Madison – Eli suostutte?

Aleksi – Heti kun näytätte lääkärinlausunnon, joka todistaa ettette valehtele.

Madison – Anteeksi, se ei ole mukana.

Aleksi – Asutte vastapäätä. Käykää hakemassa se.

Madison – Luulin, että voisitte uskoa sanaani. Olen vähän pettynyt.

Aleksi – Jos suostun tähän haastatteluun, tämä on vasta alkua. Minä olen varsinainen pettymys, huomaatte kyllä.

Madison nousee ja katselee huonetta. Hänen katseensa pysähtyy vanhaan kirjoituskoneeseen.

Madison – Kirjoitatteko te yhä koneella?

Aleksi – Tällä koneella kirjoitin kaikki romaanini. Mutta älkää yrittäkö saada minua ansaan. Sanoin jo, etten ole kirjoittanut vuosiin.

Madison – Miksi?

Aleksi – Sanat ovat kuin setelit. Kun niitä lasketaan liikaa liikkeelle, niiden arvo laskee. Katsokaa sosiaalista mediaa. Jokainen julkaisee oman pienen mielipiteensä kymmenen tai kaksikymmentä kertaa päivässä, kaikesta mahdollisesta. Väärän rahan tulva on vienyt arvon oikealtakin rahalta. Sanat eivät enää tarkoita mitään.

Madison – Eihän ihmisiä voi estää jaarittelemasta. Ennen sitä tehtiin kahvilassa, nykyään Facebookissa. Mutta suuria kirjailijoita tulee aina olemaan. Kuten te.

Aleksi – Suuria kirjailijoita ei enää lueta. Heitä siteerataan. Väärin ja miten sattuu. Samoja sitaatteja toistetaan loputtomasti, kunnes niistä katoaa viimeinenkin merkitys. Kopioi ja liitä -toiminto on korvannut ajattelun, ja emoji-ovat korvanneet tunteet.

Madison – Saanko siteerata teitä tutkielmani päätelmissä?

Aleksi – Minua syytettäisiin elitismistä. Minun väitettäisiin sanovan, että vain pieni valittu joukko saa puhua ja muiden pitää vaieta ja kuunnella. Ei pidä paikkaansa. Minusta meidän kaikkien pitäisi vaieta.

Madison – Mitä ehdotatte? Hiljaista minuuttia?

Aleksi – Ei minuuttia. Kokonaista vuotta. Vuosisataa. Tuhatvuotista hiljaisuutta. Ehkä sanat saisivat silloin taas merkityksensä takaisin tämän viime vuosien sosiaalisen median sanaripulin jälkeen.

Madison – Kiinnostava näkemys. Mutta sanotaan myös, että lopetitte kirjoittamisen sydänsurujen takia.

Aleksi – Ihmiset sanovat mitä haluavat.

Madison – Ette silti kiellä sitä.

Aleksi – Se ei tarkoita, että se olisi totta.

Madison ottaa uudelleen pöydällä olevan valokuvan.

Madison – Kuka tämä nainen on?

Aleksi – Se ei kuulu teille.

Madison – Hän on kaunis.

Aleksi – Vaikka olisitte oikeasti sairas, se ei anna teille oikeutta penkoa yksityiselämäni.

Madison – Huomasin kuvan heti tullessani... Minusta tuntui, että olin nähnyt nuo kasvot ennenkin.

Aleksi ottaa kuvan häneltä, katsoo sitä ja asettaa sen takaisin.

Aleksi – Nainen, jota rakastin hyvin kauan sitten.

Madison – Siihen aikaan kun olitte hippi?

Aleksi – En minä oikeastaan kovin hippi ollut. Olin avoin uusille ajatuksille. Poltin silloin tällöin pilveä. Mutta pidin terveydestäni huolta ja ajattelin jo uraani. Kirjoittamiseen tarvitaan tiettyä mukavuutta, tiedättehän. Jos haluaa suureksi kirjailijaksi, täytyy joskus pysyä vähän pikkuporvarina.

Madison – Entä hän?

Aleksi – Hän oli vapaa nainen. Hän eli vain nykyhetkessä. Päivän kerrallaan.

Madison – Missä tapasitte hänet?

Aleksi – Tuossa porrastasanteella. Hän asui vastapäisessä asunnossa, samassa jossa te nyt asutte. Tai oikeastaan hän jakoi sen kaikenlaisten tilapäisten asukkaiden kanssa. Ihmisiä tuli kaikkialta maailmasta. Muusikoita, taiteilijoita... Se oli kuin hippikommuuni. Ovi oli aina auki.

Madison – Ja kun ovi oli aina auki, eräänä päivänä hän käytti tilaisuutta hyväkseen ja lähti. Niin kuin kissani.

Aleksi – Hän halusi kiertää maailmaa. Kokea uutta. Tavata uusia ihmisiä. Perinteinen parisuhde ei siihen aikaan ollut meidän ihanteemme. Ei ainakaan hänen.

Madison – Mutta hän rakasti teitä.

Aleksi – Omalla tavallaan, luulen. Vaikka en ollut ainoa, jota hän rakasti.

Madison – Vapaa rakkaus...

Aleksi – Emme halunneet olla vanhempiemme kaltaisia, ja siinä olimme oikeassa. Emme vain oikein tienneet, mitä muuta olisi pitänyt keksiä. Jotain, mikä olisi kestänyt vähän pidempään. Elimme hetkessä. Emme olleet suunnitelleet vanhenevamme. Ja ne, jotka eivät kuolleet ennen kolmeakymppiä, vanhenivat yleensä erittäin huonosti. Oletteko koskaan tavannut vanhaa beatnikia? Ei kovin kaunis näky, uskokaa pois.

Madison – Joten annoitte hänen jatkaa matkaa yksin.

Aleksi – En voinut pidätellä häntä. Eikä minulla ollut siihen oikeutta. Eräänä aamuna hän vain lähti.

Madison – Minne?

Aleksi – Afganistaniin. Nykyään se kuulostaa absurdilta, mutta silloin se oli hippien suosikkikohteita. Hasista sai vapaasti ja halvalla. Kun täällä teki vuoden töitä, siellä pystyi elämään vuoden. Ja sitten oli koko se idän viehätys. Suomesta katsottuna Afganistan oli hipille melkein paratiisi.

Madison – Mutta te jätte tänne.

Aleksi – Ajattelin jo tulevaisuuttani. Ja tiesin, ettei minun tulevaisuuteni ollut Afganistanissa.

Madison – Olisitte silti voinut lähteä hänen mukaansa. Rakkaudesta.

Aleksi – Tietenkin. Ja luultavasti hän olisi antanut minun tulla mukaan. Mutta hänen unelmansa ei ollut romanttinen matka kahdestaan. Ei ainakaan häämatka. Aasiaan lähdettiin etsimään itseä. Sellainen matka tehtiin porukalla, mahdollisimman kaukana pikkuporvarillisesta kahden ihmisen rakkaudesta.

Madison – Te siis jätte Helsinkiin, mutta ette koskaan unohtanut häntä.

Aleksi – Toivoin, että hän palaisi jonain päivänä. Tai lähettäisi edes jonkin merkin. Postikortin. Mutta en nähnyt häntä enää koskaan.

Madison – Ettekö yrittänyt etsiä häntä?

Aleksi – Internetiä ei vielä ollut. Kun joku päätti kadota elämästäsi, hän todella katosi. Sitten vuodet kuluivat.

Madison – Voisitte yrittää etsiä häntä nyt.

Aleksi – Mitä hyötyä? Hän saattaa olla kuollut. Tai naimisissa, viiden lapsen äiti ja painaa satakaksikymmentä kiloa.

Madison – Tai hän on elossa, yhä kaunis nainen ja ajattelee joskus teitä.

Aleksi – Mieluummin en tiedä. Silloin voin säilyttää mielessäni kuvan siitä kauniista nuoresta naisesta, jonka näette tuossa valokuvassa. Kuvitelkaa järkytys neljäkymmenen vuoden jälkeen. Oma vanhenemistaan ei huomaa, mutta muiden kyllä, uskokaa pois.

Madison – En ole varma, ehdinkö minä nähdä omaa vanhenemistani.

Aleksi – Anteeksi. Ei olisi pitänyt sanoa noin.

Tauko.

Madison – Ettekö kuullut maukumista?

Aleksi – En. En vieläkään.

Madison – Se saattaa piileskellä jossain täällä.

Aleksi – Toivottavasti ei.

Madison – Luvataa, että jos minä kuolen, huolehditte kissastani.

Aleksi – Ette te ole kuolemassa! Ja kissanne kuolee varmaan ennen teitä. Luulisin. Kuinka vanhaksi kissa yleensä elää?

Madison – Noin viisitoistavuotiaaksi.

Aleksi – Entä teidän kissanne?

Madison – Kaksivuotias.

Aleksi – Aivan...

Madison – No? Ottaisitteko sen?

Aleksi – Muistutan, että kun tulitte tänne, minulla oli pistooli ohimolla.

Madison – Juuri siksi. Kissa antaisi teille syyn olla tappamatta itseänne.

Aleksi – Koska minun pitäisi ruokkia sitä kasvisnappuloilla ja siivota sen hiekkalaatikko joka päivä?

Madison – Koska teillä olisi joku, josta pitää huolta. Joku, joka välittäisi teistä, tarvitsisi teitä ja odottaisi kotona, kun palaatte illalla.

Aleksi – Odottaisi? Minä tuskin poistun kotoa enää koskaan, saati iltaisin.

Madison – Halusitteko te äsken todella kuolla, vai oliko se avunhuuto?

Aleksi – En ainakaan muista soittaneeni teille.

Madison – Ehkä kuulin sen silti.

Aleksi – On totta, että minun on yhä vaikeampi keksiä syitä toivoon.

Madison – Haluatteko puhua siitä?

Aleksi – Teidän tilanteenne huomioon ottaen en kehtaisi vaivata teitä luettelemalla kaikkia syitä, joiden takia olen masentunut.

Madison – Eikö todellista rohkeutta ole juuri se, että jatkaa taistelua, vaikka tietää sodan olevan jo hävitty?

Aleksi – En ole koskaan väittänyt olevani rohkea. Haluaisin olla yhtä rohkea kuin te.

Madison – En minä ole rohkea. Minulla ei vain ole vaihtoehtoa. Toisin kuin teillä.

Aleksi – Minulla? Minulla on enää valittavana köysi kaulaan tai luoti päähän.

Madison – Olette oikeassa... Te olette todella masentava ihminen.

Aleksi – Varoitin jo. Olen vanha kusipää. En tiedä, onko tämä aika oikeasti pahempi kuin nuoruuteni. Ehkä minä vain näen kaiken selvemmin. Ja kun asiat näkee turhankin selvästi, optimistiksi ei yleensä tule.

Madison – Taidan sittenkin ottaa sitä konjakkia.

Aleksi – Oletteko varma?

Madison – Johonkinhan sitä on kuoltava.

Aleksi kaataa kaksi lasillista konjakkia. He kohottavat maljan.

Aleksi – Terveyksenne! Anteeksi. Taisin taas mokata.

Madison hymyilee. He juovat lasinsa tyhjiksi.

Madison – Tällä herättäisi kuolleenkin.

Aleksi – En ole juonut noin kymmeneen vuoteen. En tiedä, kuinka kauan tuo pullo on ollut tuolla. Mutta alkoholi kai säilyy hyvin. Paremmin kuin alkoholistit ainakin...

Madison – Silti tässä on outo maku. Oletteko varma, että tämä on konjakkia?

Aleksi katsoo pulloa.

Aleksi – Luulen niin... En vain enää oikein muista, miltä konjakin pitäisi maistua.

Madison – Olisin halunnut tuntea sen nuoren miehen, joka te joskus olitte.

Aleksi – Minkä nuoren miehen?

Madison – Sen, joka oli rakastunut kuvan naiseen. Ja jolla oli vielä elämänjano.

Aleksi – En tiedä, olisitteko pitänyt hänestä.

Madison – Hän oli varmasti täynnä intoa ja toivoa.

Aleksi – Kunnianhimoa ainakin.

Madison – Eikö teillä todella ole enää ystäviä?

Aleksi – En siedä vanhoja ihmisiä, joten vältän parhaani mukaan ikäisteni seuraa. En kaipaa ympärilleni jatkuvasti peilejä, joista voin ihailla omaa rapistumistani.

Madison – Olen varma, ettette ole kaikkina näinä vuosina lakannut kirjoittamasta.

Aleksi – Siksikö juotitte minulle konjakkia? Toivoitte, että alkaisin uskoutua?

Madison – Kirjailija on olemassa kirjoittaakseen.

Aleksi – Hyvä on. Totta. Olen jatkanut kirjoittamista. Mutta en julkaise enää mitään.

Madison – Miksi?

Aleksi – Sanoin jo. En enää kirjoita tullakseni luetuksi. Tai korkeintaan tulevien sukupolvien luettavaksi. Nykyajan lukijoille minulla ei ole enää mitään sanottavaa.

Madison – Ei edes minulle?

Aleksi – En tunne teitä. Mikä saa teidät kuvittelemaan, että minulla olisi juuri teille jotain sanottavaa?

Madison – Meillä voi olla enemmän yhteistä kuin luulette.

Aleksi – Sen lisäksi, että kummallakin on näköjään vähän aikaa jäljellä?

Madison – Kertokaa edes, mistä kirjanne kertoo.

Aleksi epäröi hetken.

Aleksi – Se on romaani... hyvin henkilökohtainen.

Madison – Siis omaelämäkerrallinen.

Aleksi – Sanotaan vaikka autofiktioksi, kuten nykyään kuuluu sanoa.

Madison – Siksikö ette halua julkaista sitä? Koska se on liian henkilökohtainen?

Aleksi – Ajattelen sitä mieluummin päiväkirjana. En pidä henkisestä itsensäpaljastelusta. Jos julkaisisin sen, sanottaisiin että vanhoilla päivilläni minusta tuli siirappisten rakkausromaanien kirjoittaja.

Madison – Luulin, ettei teitä kiinnosta, mitä muut teistä ajattelevat.

Aleksi – Ilmeisesti en ole vielä saavuttanut aivan niin korkeaa viisauden tasoa.

Madison – Koska sellaista tasoa ei ole olemassakaan.

Aleksi – Älkää tuhlatko aikaanne kirjoittamalla minusta tutkielmaa. Ei se ole sen arvoista, uskokaa pois.

Madison – Minulle se on tärkeää.

Aleksi – Mutta miksi? Eläkää omaa elämääne, hyvä ihminen! Varsinkin jos se voi loppua milloin tahansa. Sitä paitsi en edelleenkään usko teitä, ettekä ole näyttäneet minulle mitään lääkärinlausuntoa.

Madison – Jos ette usko minua, miksi suostuitte silti puhumaan kanssani?

Aleksi – Ajattelin, että jos joku keksii noin hullun tarinan, hänellä täytyy olla siihen hyvä syy. Mikä se on?

Madison – Se on vähän monimutkaista.

Aleksi – Eli valehtelitte. Sydämessänne ei ole mitään vikaa.

Madison – Sanotaan, että sydänongelmani ovat enemmän kuvainnollisia.

Aleksi – Miksi kerroitte minulle tuon tarinan?

Madison – Herättääkseni sääliä ehkä. Olitte heittäessä minut ulos.

Aleksi – Voin tehdä sen vieläkin.

Madison – Mutta ette tee.

Aleksi – Miksen?

Madison – Koska minä kiehdon teitä.

Aleksi – Sanotte sydänongelmienne olevan vertauskuvallisia. Tarkoitatteko... sydänsuruja?

Madison – Tavallaan. Minäkin olen kärsinyt rakkaan ihmisen poissaolosta. Niin kuin te.

Aleksi – Ja miten se liittyy minuun?

Madison – Kerron pian, lupaan. Mutta ensin haluaisin pyytää teiltä yhtä palvelusta.

Aleksi – Antaa kuulua.

Madison – Haluaisin lukea tuon käsikirjoituksen.

Aleksi – Miksi minä antaisin sen teille?

Madison – Koska syvällä sisimmässänne haluatte, että joku lukee sen ja kertoo mielipiteensä. Kirjailija kirjoittaa aina tullakseen luetuksi... ja tunnustetuksi. Tullakseen rakastetuksi.

Aleksi – Ainoa ihminen, jonka olisin todella halunnut rakastavan minua, katosi elämästäni yli neljäkymmentä vuotta sitten.

Madison – Missä käsikirjoitus on?

Aleksi osoittaa kirjoituspöydällä olevaa kansiota.

Aleksi – Tuossa.

Madison – Saanko nähdä sen?

Madison kurottua sitä kohti, mutta Aleksi estää häntä.

Aleksi – Ette!

Madison epäröi. Hänen katseessaan vilahtaa suru.

Madison – Olettekin oikeassa. Te olette todella vanha kusipää. Jätän teidät säälimään itseänne rauhassa.

Hän on lähdössä.

Aleksi – Odottakaa.

Aleksi epäröi, ottaa sitten käsikirjoituksen ja ojentaa sen hänelle.

Aleksi – Saatte lukea sen yhdellä ehdolla.

Madison – Kuuntelen.

Aleksi – Tämä käsikirjoitus ei poistu tästä asunnosta.

Madison – Pelkäätekö, että kopioin sen ja julkaisen ilman lupaanne?

Aleksi – Ehto on tämä. Ottakaa tai jättäkää.

Madison ottaa kansion ja punnitsee sitä käsissään.

Madison – Tässä menee aikaa.

Aleksi – Minulla ei ole kiire. Entä teillä?

Madison – Ei minullakaan.

Aleksi – Minulla on vierashuone, jos haluatte. Sille ei juuri ole käyttöä. Kaikki ystäväni ovat kuolleet.

Madison – Kiitos vieraanvaraisuudesta.

Aleksi – Jätän teidät lukemaan.

Aleksi poistuu. Madison uppoutuu käsikirjoitukseen.

Pimeä.

Madison istuu nojatuolissa ja lukee yhä käsikirjoitusta. Hän kääntää viimeisen sivun, sulkee kansion ja jää hetkeksi miettelemään. Sitten hän nousee ja katsoo kohti vastapäistä ikkunaa, yleisön suuntaan. Aleksi tulee sisään kahden kahvikupin kanssa ja laskee toisen hänen eteensä.

Aleksi – Tässä. Varoitan, tämä on kofeiinitonta. Tällä ette ainakaan pysy hereillä.

Madison – Kiitos.

Aleksi – Ette siis päässyt loppuun asti.

Madison – Juuri lopetin.

Aleksi – Jo nyt? Ei mahdollista. Olette varmasti jättänyt sivuja väliin.

Madison – En ole, uskokaa pois.

Hiljaisuus tekee Aleksin hieman levottomaksi.

Aleksi – Teidän ei tarvitse kertoa mielipidettänne. Varsinkaan jos ette pitänyt siitä.

Madison – Ahmin sen alusta loppuun. En nukkunut silmäystäkään koko yönä.

Aleksi – Hyvä. Se helpottaa vähän. En vain tiennyt kirjoittaneeni jännitysromaanin.

Madison – Se on paras kirjanne. Siinä on ihmisyyttä, jota muista puuttuu.

Aleksi – En nyt tiedä, pitäisikö tuota ottaa kohteliaisuutena. Ainakaan muun tuotantoni kannalta.

Madison – Muut romaaninne olivat loistavia. Tämä on syvästi koskettava.

Aleksi – Ja huomasitteko? Aihe sopii täydellisesti tutkielmanne aiheeseen.

Madison – Tutkielmani...?

Aleksi – "Poissaolon hahmo Aleksi Edelfeltin romaanimailmassa." Unohditteko jo?

Madison – En tietenkään. Ja olette oikeassa. Tarina miehestä, joka kaksikymppisenä päättää elää koko elämänsä nuoruudenrakkautensa haamun kanssa...

Aleksi – Ensirakkauttaan ei koskaan unohda. Siksi, että samalla kaipaa omaa nuoruuttaan. Kaikkia niitä ensimmäisiä kertoja. Ensirakkaudelleen pitäisi pysyä uskollisena, vaikka ensimmäiselle rakastamalleen naiselle ei aina pystyisikään.

Madison – Siinä on silti vaaransa. Voi jäädä elämään menneeseen.

Aleksi – Unelmistaan ei silti pidä luopua. Eli pitäisikö teidän mielestänne julkaista tämä?

Madison – Jos sanon kyllä, teettekö sen?

Aleksi – Olettehan te tuotantoni asiantuntija.

Madison – Olen varma, että tämä romaani voisi käynnistää kirjallisen uranne uudelleen. Minusta se ansaitsisi Finlandia-palkinnon.

Aleksi – Älkää nyt liioitelko. Arvostan yritystänne kohottaa mielialaani, mutta jonkinlainen uskottavuus pitää säilyttää.

Madison – Olen täysin vilpitön.

Aleksi – Ja tietenkin täysin puolueeton.

Madison – Epäilettekö sitä?

Aleksi – En tiedä. Jokin kertoo minulle, ettette tullut Helsinkiin vain tekemään tutkielmaa muodista menneestä kirjailijasta.

Tauko.

Madison – Olette oikeassa. En ole kertonut koko totuutta.

Aleksi – Teillä ei ole sydänvikaa. Teillä ei ole kissaa. Oletan, ettette ole opiskelijakaan.

Madison – Totta on se, että olen amerikkalainen ja tulin Suomeen tapaamaan teitä.

Aleksi – Olette asunut vastapäisessä asunnossa jo viikkoja. Miksi tulitte vasta nyt?

Madison – Eilen aamulla näin ikkunasta, kun yrititte kiinnittää tuota köyttä kattoon. Sitten otitte esiin pistoolin.

Aleksi – En löytänyt paikkaa, johon köyden voisi kiinnittää.

Madison – Pelästyin. Että katoaisitte ennen kuin ehtisin tutustua teihin. Ryntäsin tänne... ja keksin kaiken lennosta.

Aleksi – Hyvin keksitty. Teidän pitäisi ryhtyä näyttelijäksi. Mutta elämässä, niin kuin teatterissakin, pitää varoa sitä, mitä kuvittelee näkevänsä verhojen takana. Se voi olla pelkkää harhaa, omien kuvitelmiemme heijastusta.

Madison – Eikö köysi ollutkaan hirttämistä varten?

Aleksi – Entä jos halusin vain... ripustaa kattolampun?

Madison – Entä pistooli?

Aleksi ottaa aseensa laatikosta.

Aleksi – Sehän voi olla lelu. Leikkiase, jolla pelotellaan murtovarkaita. Tai vaikka pelkkä sytytin. (*Hän painaa liipaisinta, ja piipusta syttyy liekki.*) Sytytin, jolle minulla ei enää ole käyttöä. Pelkään kuolemaa niin paljon, että lopetin tupakoinnin. Pidän silti aina savukeaskin käden ulottuvilla todistaakseni itselleni, että pystyn vastustamaan kiusausta. Lopetin myös alkoholin ja jopa kofeiinin. Niin tarkasti minä terveydestäni huolehdin.

Madison – Ette siis aikonut tappaa itseänne?

Aleksi – Suunnitelmaa ei vielä ollut. Halu ehkä. Oikeastaan se on ainoa halu, joka minulla on jäljellä. Halu lopettaa kaikki. Mutta itsemurhaan tarvitaan rohkeutta, eikä minulla ole sitä. Tai sitten en ole vielä tarpeeksi epätoivoinen. Ja mitä hyötyä siitä olisi? Odotan vuoroani niin kuin kaikki muutkin.

Madison – Eli koko kohtaamisemme olisi vain väärinkäsitys?

Aleksi – Minun on vaikea uskoa, että joku ylittää Atlantin vain haastatellakseen minun kaltaistani kirjailijaa. Enkä minä usko sattumiin. Miksi te siis olette täällä?

Madison – Kerron kyllä. Mutta ensin haluan kiittää teitä siitä kunniaa, että sain olla tämän käsikirjoituksen ensimmäinen lukija.

Aleksi – Pidittekö siitä todella?

Madison – Se on mestariteos. Mutta minulla on yksi pieni huomautus.

Aleksi – No niin, sieltähän se tuli. Jo ihmettelinkin. Kuuntelen.

Madison – Loppu ei aivan vakuuttanut minua.

Aleksi – Olette oikeassa. Tarina on keskeneräinen. Kuin epilogi puuttuisi.

Madison – Voisin ehkä auttaa teitä löytämään sen.

Aleksi – Kirjoitatteko tekin? Tulitteko ehdottamaan yhteistyötä? Myönnän, että inspiraatio alkaa vähän ehtyä, mutta haamukirjoittajaa en sentään vielä etsi kirjoittamaan kirjojani puolestani.

Madison – En tullut sen takia.

Aleksi – Ja koko tutkielmakin oli siis keksitty. Ette siis järjestänyt koko tätä komediaa vain saadaksenne kunnian kirjallisesta keskustelusta kanssani.

Madison – En. En pelkästään.

Aleksi – Miksi sitten?

Madison – Luulen, että vastaus on käsikirjoituksessa, jonka juuri luin. Ikkuna vastapäättä... Miksi juuri tuo nimi?

Aleksi – Ikkuna vastapäättä on sen asunnon ikkuna, jossa te nyt asutte. Siellä asui nainen, jota kerran rakastin.

Madison – Ja joka on vainonnut ajatuksianne lähtönsä jälkeen.

Aleksi – Olen usein nähnyt unta, että hän palaisi. Että hän jonain päivänä työntäisi oveni auki niin kuin te tänään.

Madison – Siksi pidätte ovea aina auki.

Aleksi – Joskus olin näkevinäni varjon vastapäisen ikkunan verhojen takana. Kun muutitte sinne ja näin öisin valoa, kuvittelin että se oli hän.

Madison – Se olin vain minä.

Aleksi – Muistutatte häntä hieman. Siksi säpsähdin, kun näin teidät ensimmäisen kerran. Hetken luulin, että se oli hän. Kaksikymppisenä. Sitten muistin, että nykyään hän olisi suunnilleen minun ikäiseni.

Madison – Totta. Näytän häneltä.

Aleksi – Älkää vain sanoko, että olette hänen haamunsa.

Madison – En. Olen aivan todellinen.

Aleksi – Mutta tässä on jotain muutakin, eikö niin?

Madison – On.

Aleksi – Miksi sanoitte, että hänen kasvonsa näyttivät tutuilta?

Tauko.

Madison – Olen hänen lapsenlapsensa.

Hiljaisuus.

Aleksi – Hänen lapsenlapsensa...?

Madison – Kun hän lähti Afganistaniin, hän oli raskaana. Hän huomasi sen pian lähdettyään.

Aleksi – Raskaana... minun lapseni?

Madison – Niin.

Aleksi – Miksei hän kertonut minulle?

Madison – Sanoitte itsekin: se oli toinen aika. Hän ei halunnut sitoa teitä lapseen. Hän uskoi pystyvänsä kasvattamaan lapsen yksin. Ja niin hän teki.

Aleksi – En tiennyt siitä mitään.

Madison – En minäkään tiennyt siitä ennen kuin vasta vähän aikaa sitten.

Aleksi – Milloin saitte tietää?

Madison – Muutama vuosi sitten. Kun täytin kahdeksantoista, isoäitini kertoi minulle tämän tarinan. Teidän rakkaustarinanne.

Aleksi – Te siis olisitte minun lapsenlapseni.

Madison – Niin. Olen sinun lapsenlapsesi. (*Tauko.*) Etkö usko minua?

Aleksi – Uskon. Outoa kyllä, kaikkien valheidenne jälkeen tästä minulla ei ole pienintäkään epäilystä.

Madison – Ymmärrän, että tätä on vaikea kuulla. Ota rauhassa aikaa. Et ole minulle mitään velkaa. Jos niin haluat, lähden niin kuin tulinkin, etkä kuule minusta enää koskaan.

Aleksi – Jää. Pyydän.

Madison – Olen tässä.

Tauko.

Aleksi – Ymmärrän, miksei hän silloin kertonut. Mutta myöhemmin?

Madison – Sanoin jo. Hän ei halunnut pakottaa sinua isän rooliin. Myöhemmin hän oli jo kadottanut jälkesi.

Aleksi – Pian hänen lähtönsä jälkeen muutin pois tästä asunnosta. En kestänyt katsoa joka päivä tuota ikkunaa, joka muistutti hänen poissaolostaan.

Madison – Hän lähetti sinulle kirjeen hyvin kauan sitten. Se palautui merkinnällä "ei asu tässä osoitteessa".

Aleksi – Muutin takaisin tänne muutama vuosi sitten juuri kirjoittaakseni tämän kirjan. Ikään kuin manaisin menneisyyden pois.

Madison – Mutta hänen haamunsa ei lakannut vainoamasta sinua.

Aleksi – Tapasin tietenkin muitakin naisia. Mutta koko elämäni olen elänyt ensimmäisen rakkauteni muiston varassa. En ole koskaan rakastanut ketään muuta.

Madison – Hän ei tiennyt, olitko mennyt naimisiin tai perustanut perheen.

Aleksi – En ollut.

Madison – Hän kuuli sinusta, kun sinusta tuli kuuluisa kirjailija.

Aleksi – Tein kaikkeni menestyäkseni kirjallisuudessa myös siksi, että saisin hänet takaisin. Ja jotta hän löytäisi minut helpommin maineeni avulla. Hän olisi voinut ottaa silloin yhteyttä.

Madison – Hän pelkäsi, että luulisit hänen palaavan vain hyötyäkseen menestyksestäsi.

Aleksi – Minulla on siis tytär.

Tauko.

Madison – Sairaudestanikaan en valehdellut aivan kokonaan. Äidilläni oli heikko sydän. Hän kuoli pian syntymäni jälkeen tietämättä koskaan, kuka hänen isänsä oli.

Aleksi – Olen pahoillani.

Madison – Isoäitini kasvatti minut. Kun tulin täysi-ikäiseksi, hän halusi minun tietävän, kuka isoisäni oli. Mutta hän ei itse uskaltanut ottaa sinuun uudelleen yhteyttä.

Aleksi – Niinpä sinä päätit tehdä sen hänen puolestaan ja tulla Helsinkiin.

Madison – En voinut kuvitella kertovani tätä kirjeessä tai puhelimesta. Halusin tavata sinut ensin. Sinulla oli maine äreänä erakkona. Jos en olisi pitänyt sinusta, en olisi kertonut mitään. Olin vain palannut New Yorkiin.

Aleksi – Mutta otin sinut niin lämpimästi vastaan, että päätit adoptoida minut.

Madison – Ennen kaikkea luin tämän käsikirjoituksen. Ymmärsin, ettet ole koskaan unohtanut sitä naista. Isoäitiäni.

Aleksi – Teit oikein, kun tulit ja kerroit minulle tämän tarinan lopun.

Madison – Se ei ole vielä aivan loppu. (*Aleksi hätkähtää.*) Oletko kunnossa?

Aleksi turvautuu huumoriin peittääkseen liikutuksensa.

Aleksi – Masennuin jo valmiiksi iästäni, ja nyt ilmoitat, että olen isoisä.

Madison – Eikö se ilahduta sinua?

Aleksi – Totta kai. Mutta samalla saan tietää, että minulla oli tytär ja että hän on kuollut.

Madison – Mutta minä olen tässä. Tuskin tunsin äitiäni. Nyt minä saan isoisän.

Aleksi ottaa käsikirjoituksen.

Aleksi – Julkaisen tämän kirjan. Omistan sen tyttärelle, jota en koskaan saa tuntea. Ja lapsenlapselle, joka eräänä päivänä ilmestyi varoittamatta kotiini ja tunkeutui sisään.

Madison – Ovi oli auki.

Aleksi – Mutta romaanille pitää vielä löytää oikea loppu.

Madison – Siinä voin auttaa, kuten sanoin.

Aleksi – En tiedä, kuinka monta yllätystä sydämeni enää kestää.

Madison – Yksi asia on vielä.

Aleksi – Antaa tulla. Tässä vaiheessa...

Madison – Isoäitini on elossa.

Aleksi – Missä hän asuu nyt?

Madison – New Yorkissa.

Aleksi – Suutele häntä lämpimästi puolestani.

Madison – Voit antaa sen itse.

Aleksi – Vietkö minut mukanas Amerikkaan?

Madison – Isoäitini tuli kanssani. Hän on vastapäisessä asunnossa.

Tauko. Aleksi on selvästi järkyttynyt.

Aleksi – Nyt minua alkaa oikeasti pelottaa.

Madison – Hän on yhä hyvin kaunis nainen. Eikä hän ole koskaan unohtanut sinua. Hän on lukenut kaikki kirjasi.

Aleksi – Mutta ei halunnut tietää mitään kirjailijan elämästä.

Madison – Sinähän sanoit, ettei sillä ole merkitystä.

Aleksi – Tämän romaanin poissaoleva nainen on hän.

Madison – Niin. Mutta hän ei ole vielä lukenut sitä. Hän ei tiennyt, muistitko häntä enää. Rakastitko häntä yhä.

Aleksi – Rakastan yhä. Tämä kirja todistaa sen.

Aleksi katsoo yleisön suuntaan, kohti vastapäistä ikkunaa.

Madison – No? Pyydänpö hänet tänne?

Aleksi – Hän ylitti Atlantin löytääkseen minut. Minä voin sentään ylittää käytävän päästäkseni hänen luokseen.

Aleksi suutelee Madisonia.

Madison – Mene yksin. Näet kyllä. Vastapäisen ikkunan takana melkein mikään ei ole muuttunut. Ja ovi on yhä auki.

Aleksi poistuu. Madison jää katsomaan kohti ikkunaa.

Pimeä.

Loppu

Kirjailija

Jean-Pierre Martinez syntyi vuonna 1955 Auvers-sur-Oisessa, Ranskassa. Hän sai ensimmäiset kokemuksensa esiintymislavalta rumpalina useissa rockyhtyeissä ennen kuin ryhtyi työskentelemään semiootikkona mainosalalla. Myöhemmin hän työskenteli televisiokäsikirjoittajana ja palasi lopulta teatterin pariin näytelmäkirjailijana.

Hän on kirjoittanut noin sata televisiokäsikirjoitusta ja yli 120 näytelmää. Osa hänen teoksistaan, kuten *Perjantai 13.* ja *Strip Poker*, on jo vakiinnuttanut asemansa nykyteatterin ohjelmistossa.

Nykyään Jean-Pierre Martinez kuuluu Ranskan ja ranskankielisten maiden esitetyimpiin nykyajan näytelmäkirjailijoihin. Monet hänen näytelmistään on käännetty useille kielille, muun muassa englanniksi ja espanjaksi, ja niitä esitetään säännöllisesti Yhdysvalloissa, Latinalaisessa Amerikassa sekä lukuisissa muissa maissa.

Jean-Pierre Martinezia edustaa **SACD (Société des Auteurs et Compositeurs Dramatiques)**.

Helpottaakseen sekä ammatti- että harrastajateattereiden työskentelyä kirjailija on päättänyt tarjota näytelmiensä tekstit maksutta ladattaviksi. Jokainen julkinen esitys edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Sen luvaton jäljentäminen, muokkaaminen tai muu käyttö, myös osittain, voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin.

Jos haluat ottaa yhteyttä Jean-Pierre Martineziin tai pyytää lupaa jonkin hänen näytelmänsä esittämiseen, käytä jotakin seuraavista yhteydenottolomakkeista:

<https://jeanpierremartinez.net/en/contact-2/>

Jean-Pierre Martinezin näytelmät

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa maksutta hänen verkkosivustoiltaan:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

Tämä teksti on tekijänoikeuden suojaama. Luvaton käyttö voi johtaa oikeudellisiin seuraamuksiin ja vahingonkorvausvastuuseen.

Kaikki Jean-Pierre Martinezin näytelmät ja niiden käännökset ovat ladattavissa ilmaiseksi hänen verkkosivustoiltaan. Jokainen julkinen esitys, riippumatta siitä, onko kyseessä ammatti- vai harrastajateatteri, edellyttää kuitenkin tekijän ennakkolupaa.

Jean-Pierre Martinezin suomenkieliset näytelmät ovat ladattavissa ilmaiseksi:

<https://jeanpierremartinez.net/en/jean-pierre-martinezin-naytelmat-suomeksi-ladattavaksi/>

<https://comediatheque.net/lataa-naytelmateksteja-ilmaiseksi/>

© La Comédiathèque
Syyskuu 2026

ISBN 978-2-38602-499-3

Tekstin lataus: maksuton